

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

06.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. **10.04.2026**

İskender Bayhan
İstanbul Milletvekili

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 13-4-2026	Esas No: 2/3643

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LİGİ
10 Nisan 2026
Numara:

T B M M GENEL MÜDÜR
10 Nisan 2026
No: 1837309

GENEL GEREKÇE

7418 sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 13.10.2022 tarihinde TBMM’de kabul edilmiş ve 18.10.2022 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Adı geçen Kanun’un 29. maddesi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’na 217. maddeden sonra gelmek üzere “Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” kenar başlıklı 217/A maddesi eklenmiştir.

7418 sayılı kanun yapım sürecinde teklife imza atanlar tarafından “Dezenformasyonla Mücadele Yasası” olarak anılsa da söz konusu maddenin basın ve ifade özgürlüğünü kısıtlayıcı niteliği dolayısıyla halk tarafından “Sansür Yasası” olarak adlandırılmış ve tepki toplamıştır. Nitekim yürürlük tarihinden bu yana aradan geçen yaklaşık 3 buçuk yıllık sürede, kamuoyundaki endişeler halkı çıkmış ve başta gazeteciler olmak üzere toplumun muhalif kesimleri haber, görüş ve ifadeleri nedeniyle TCK m. 217/A isnadıyla cezalandırma tehdidiyle karşı karşıya kalmıştır.

Adalet Bakanlığı bahsi geçen suç tipine ilişkin istatistiki veri yayınlamamaktadır. Ancak Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) özellikle gazeteciler üzerinden söz konusu suç tipi için sistematik olarak rapor yayınlamaktadır. MLSA’nın 2025 yılının şubat ayında yayınladığı “Sansür Yasasının Gölgesinde İfade Özgürlüğü Raporu” kanunun uygulandığı ilk iki yılda 4.590 kişi hakkında soruşturma açıldığını ve raporun yayım tarihine kadar en az 65 gazeteci hakkında 93 soruşturma açıldığını belirtmiştir.

MLSA’nın Mart 2026’da yayınladığı “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (217/A) ve İfade Özgürlüğüne Etkisi 2024-2026” raporuna göre yasanın uygulandığı davaların büyük çoğunluğu (%72’nin üzerinde) gazetecileri, muhabir ve medya çalışanlarını hedef almaktadır ve gazetecilerin yargılamalarının büyük kısmı beraat kararıyla sonuçlanmaktadır. Bu durum, ilgası istenen maddenin esasen konusu suç oluşturmeyen basın faaliyetlerine uygulandığını açıkça göstermektedir.

Bu uygulamayla, AIHM’in “caydırıcı etki” (chilling effect) olarak kavramsallaştırdığı sonucun doğrulamak istendiği anlaşılmaktadır. Caydırıcı etki, yasal yaptırımların veya cezaların, bireylerin ifade özgürlüğü gibi temel ve meşru haklarını kullanmaktan korkarak vazgeçmelerine (öz-sansür) neden olmasıdır. Nitekim yasanın TBMM Genel Kurulu’nda görüşüldüğü sürede, Venedik Komisyonu 7 Ekim 2022’de “acele ortak görüş” başlığıyla Strasbourg’da yayımlandığı raporunda söz konusu yasa maddesi için ifade özgürlüğü üzerinde “caydırıcı etki” yaratabileceği uyarısında bulunmuştur. Uluslararası basın ve ifade özgürlüğü kuruluşlarının hemen hepsi benzer uyarıları tekrarlamıştır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yerleşik içtihatlarında ifade özgürlüğünün “demokratik bir toplumun vazgeçilmez temellerinden biri” olduğunu ısrarla belirtmektedir. İfade özgürlüğünün özel bir görünümü olan basın özgürlüğüne özel önem veren AIHM, basının rolünü “siyasi hayatın bekçisi” olarak tarif etmektedir. Basın özgürlüğünün önemine çok kez değinen Mahkeme, “Tıpkı kamu yararına olan diğer alanlarda olduğu gibi siyasi konularda da bilgi ve fikir verme basının üzerine düşen görevdir. Basının bu gibi bilgi ve fikirleri yayma hakkı yanında, halkın da onları almaya hakkı vardır” değerlendirmesini yapmakta ve özellikle siyasi konularda özgürlüğün güvencesinin altını çizmektedir. Mahkeme ayrıca, basın özgürlüğünün halka siyasi liderlerin fikir ve tutumlarını keşfetme ve bunları oluşturmada en iyi araçlardan

birini sağladığını ve dolayısıyla siyasi tartışmaların özgürlüğünün demokratik bir toplum kavramının özünü oluşturduğunu savunmaktadır. Bu bağlamda, cezai yaptırımın caydırıcı etkisinin, siyasi konuşma ve kamu yararı tartışmalarında özellikle tehlike arz ettiğine ayrıca dikkat çekmektedir.

2026 yılı mart ayı içerisinde, haberleri dolayısıyla gazeteciler Alican Uludağ ve İsmail Arı'nın yanında BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen de "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" isnadıyla haklarında başlatılan soruşturma neticesinde tutuklanmışlardır. Hemen ardından nisan ayında ise Umut-Sen Örgütlenme Koordinatörü Başaran Aksu aynı isnatla tutuklanmıştır. Adı geçen gazetecilerin tutuklamalarına yaptıkları haberler gerekçe gösterilirken Mehmet Türkmen ve Başaran Aksu ise sendikal faaliyetleri nedeniyle tutuklanmıştır.

Örgütlenme özgürlüğünün özel bir görünümü olan sendika hakkı, kişilerin yalnızca özgürce sendika seçme hakkı anlamını taşımamaktadır. Anayasa Mahkemesine göre "sendikaların sendikal faaliyet çerçevesinde ifade edilen görüşlerin dile getirilme biçimi de -yetkili makamların gözündeki kabul edilemez olsa dahi- sendika hakkından faydalanır. Anayasa Mahkemesi demokrasinin esasının meselelerin halka açık olarak tartışılması ve çözümlenmesi yeteneği oluşturduğunu belirtmiş; sendika hakkını kullanan bireylerin de ifade özgürlüğü alanına benzer şekilde çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik gibi demokratik toplumun temel ilkelerinin korumasından yararlanacağını ifade etmiştir. Sendika özgürlüğü yalnızca kişinin sendika ile üyelik bağının kurulduğu andan sonra uygulama alanı bulmamaktadır. Sendika hakkı sendikaya üye olma iradesinin oluşumu aşamasındaki faaliyetleri de kapsamaktadır ve üye olma süreci içerisinde aktiviteler de güvence altına alınmıştır.

İlgası istenen maddenin kamuoyunca büyük tepki toplayan son uygulamaları dahi, maddenin yargı organları tarafından değerlendirme ve yorumlama biçimlerinin kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin çiğnendiği hallere dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Lafzı itibarıyla da muğlak ve belirsiz ifadelerin yer aldığı yasa maddesi, uygulama alanında da öngörülebilir ve objektif olmaktan uzaktır. Bu nedenle, somut raporlarla da ortaya konduğu üzere keyfi uygulamalara açıktır ve başta basın, ifade ve örgütlenme özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlükleri ihlal etmektedir.

Hazırlanan bu kanun teklifi ile hak ve özgürlükleri açıkça kısıtlayan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 217/A maddesinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

TÜRK CEZA KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 217/A maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.